

Van luisteren naar verbinden

Beste aanwezigen,

Vorig jaar, hier op ditzelfde podium, aanvaardde ik met trots en eer mijn rol als rector magnificus aan deze prachtige universiteit. In mijn rede hield ik een pleidooi voor oprecht en diep luisteren. Iets wat ik beschouw als een essentieel ingrediënt voor een goede verbinding met de mensen hier intern als met de mensen in de samenleving.

Die oproep tot luisteren kwam voort uit een gevoel van urgentie: de wereld om ons heen verandert razendsnel. Maatschappelijke uitdagingen worden complexer, de roep om effectieve oplossingen en kennis over 'hoe dan?' wordt groter. Tegelijkertijd zien we dat juist in sommige delen van de samenleving wantrouwen groeit in de wetenschap en in de kennisinstituten. Waar we voorheen als een vanzelfsprekende autoriteit werden beschouwd, worden academische instellingen steeds vaker bevraagd of bekritiseerd. Toch is de nood aan academische betrokkenheid luider dan ooit. Maar hoe maken we onze meerwaarde zichtbaar? En hoe zorgen we dat onze kennis daadwerkelijk bijdraagt aan oplossingen voor de samenleving? Dat begint bij onze kern: excellent onderwijs en onderzoek. Dát vormt de stevige basis waarop we bouwen om een universiteit te zijn die niet alleen luistert, maar ook verbindt.

Vandaag wil ik laten zien dat we met onze nieuwe strategie een stap verder gaan zetten en hoe we dit kunnen doen met elkaar. Ieder op zijn eigen wijze, maar wel gezamenlijk. Zo bouwen we aan een universiteit die steeds meer wordt gezien en gewaardeerd. Waar we positieve impact creëren in Rotterdam op de mensen en bedrijven in de regio, Randstad, de bredere samenleving en internationaal.

Dit vraagt iets van ons allemaal. Het vraagt om nieuwsgierigheid, het vermogen relaties aan te gaan, netwerken op te bouwen en vanuit wederzijds begrip vragen te ontwikkelen waaruit kennis ontstaat. Als drijvende kracht achter verandering. Daarom staat vandaag op de verjaardag van onze universiteit, de 112e Dies Natalis, dit onderwerp centraal: **Nieuwsgierigheid verbindt, kennis verandert.**

De Erasmus Universiteit heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in prachtige projecten en programma's. In Rotterdam en de bredere regio, in de Convergence, op het terrein van weerbaarheid, digitalisering, maatschappelijke transitie, en in medische technologie in zowel ons onderzoek als ons onderwijs. Maar de vraag die mij bezighoudt is: wat merkt de Rotterdammer daarvan? Wat zouden willekeurige voorbijgangers in het centrum van de stad antwoorden als de vraag wordt gesteld wat de impact is van de universiteit op de stad? En wat kunnen we doen om ons meer met de stad en de inwoner te verbinden?

Je zag net al in de filmpjes dat daar heel veel verschillende ideeën over bestaan. Van 'asset voor Rotterdam' tot aan een bron van kennis die niet altijd zichtbaar is voor iedereen. Van omarming van de universiteit tot weerstand die bij een persoon wel heel zichtbaar werd.

Dat roept de vraag op: wat betekent het eigenlijk om als universiteit verbonden te zijn met de stad – en hoe geven we daar samen vorm aan?

Vanuit onze nieuwe strategie tot een Engaged University hebben we al besloten: we moeten stoppen met het idee dat we de universiteit en de kennis van binnen deze muren naar de stad moeten brengen. Dat wij als academici in een isolement het antwoord kunnen geven op de vragen die leven bij burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Hoe terecht waren de woorden van de schrijvers van de Rotterdam Zuid-lezing, waarbij de rollen werden omgedraaid: niet de stad als toeschouwer, maar als medebeslisser. Niet één briljante geest, maar collectieve verbeeldingskracht. Waar Zuid niet enkel als probleemgebied wordt gezien, maar ook als bron van kennis en kracht.

Het is tijd dat we de taal gaan gebruiken die verbindt en niet vervreemdt. Dat betekent beter luisteren naar de mensen in de stad. Laat ze hun verhaal vertellen, hun ideeën schetsen. In plaats van te spreken over doelgroepen, interventies en problemen, moeten we praten over mensen met dromen, waarden en verhalen. Rotterdam zit vol talent, energie en creativiteit. Dat willen we ontsluiten, ruimte geven en samen ontwikkelen. Niet incidenteel, maar duurzaam. Dat is Engaged University.

Hoe doen we dit? Dit vraagt om een fundamentele verandering in hoe we als universiteit opereren. Niet alleen in onze projecten, maar vooral in onze houding. Binnen onze gemeenschap zien we al inspirerende voorbeelden van deze nieuwe rol. De Young Erasmus Academy en onze Erasmus Professors laten bovendien zien hoe ‘engaged’ werken eruitziet. Zij werken transdisciplinair, nauw samen met maatschappelijke partners, en richten zich op urgente vraagstukken die er écht toe doen. Laten we hen niet alleen waarderen, maar ook actiever inzetten als gidsen en inspiratoren binnen onze universiteit.

Daarover later meer.

Verbinding met de samenleving is de kern van onze Strategie 2030. Een voelbare strategie.

Een inspirerend voorbeeld van verbinding in de praktijk is The Bildung Climate School hier in Rotterdam. Hier werken jongeren uit het mbo, hbo en wo samen aan klimaatvraagstukken. Ze verdienen er ECTS, maar minstens zo belangrijk: ze bouwen aan mentale veerkracht en zingeving in een wereld die voor veel jongeren als complex en onzeker voelt. Ze leren niet alleen over klimaat, maar ook over zichzelf, over elkaar, en over hoe je als jonge generatie betekenisvol kunt bijdragen. Dit project laat zien hoe krachtig het is wanneer we onderwijsniveaus verbinden en studenten de ruimte geven om samen te leren, te reflecteren en te groeien. Als mens én als burger. We zetten deze beweging vol overtuiging voort, onder andere via onze partnerships met het Albeda College en de Hogeschool Rotterdam.

Maar dit is geen uitzondering.

We hebben de afgelopen jaren al enorm veel bereikt. Alleen al binnen de **Convergentie** lopen er 125 projecten waarin we samenwerken aan thema's zoals gezondheid, technologie en stedelijke veerkracht. Denk aan initiatieven als het HefHouse. Maar ook het programma Erasmus Verbindt waarin onze studenten helpen problemen in de stad en de haven zoals armoede, en de energietransitie, op te lossen. Actuele uitdagingen in de Rotterdamse samenleving die hun weg vinden naar de collegezaal en die studenten helpt zich te ontwikkelen en zich tegelijkertijd in te zetten voor de

stad. We hebben met al deze programma's en projecten veel geleerd, maar het is tijd om de stap te zetten van experimenteren naar verankering. Van losse initiatieven naar een duurzame infrastructuur gebaseerd op een goede vertrouwensrelatie.

Daarom investeren we in duurzame open innovatienetwerken: ecosystemen waarin we samen met maatschappelijke partners, bedrijven én burgers niet alleen kennis delen, maar ook gezamenlijk nieuwe vragen ophalen en oplossingen ontwikkelen – ieder op zijn eigen manier. Deze netwerken richten zich op de vijf impactdomeinen uit onze strategie.

We maken ook ruimte voor nieuwe vormen van onderwijs. Nieuwe vormen van onderwijs zijn belangrijk, maar altijd geworteld in onze ambitie om excellent onderwijs en onderzoek te bieden. Dat is de basis waarop vernieuwing kan bloeien. De toekomst vraagt om studenten die over grenzen heen kunnen denken en samenwerken: binnen én buiten hun eigen discipline. Skills waarmee ze voorbereid worden op de toekomst. Daarom versterken we de samenwerking met TU Delft, Universiteit Leiden, het mbo en hbo. Ook ontwikkelen we onderwijs voor onze samenwerkingspartners binnen deze netwerken.

Zo vervullen we onze maatschappelijke opdracht: samen met de stad en haar bewoners. Dat is een echte Engaged University.

Engagement is niet alleen voor onderzoekers of onze studenten. Het is iets wat ons allemaal aangaat binnen deze universiteit. Maakt niet uit welke rol of functie je hebt, of je nu student, docent of professional bent. Iedereen binnen onze universiteit kan hieraan bijdragen. En hiermee wil ik niet zeggen dat iedereen constant in contact moet zijn met de buitenwereld. Juist ook de verbinding in de binnenwereld is heel erg belangrijk. De nieuwsgierigheid te hebben naar wat je collega's doen, of zij interessante dingen doen die jouw werk kunnen verbeteren of dat jij dingen doet die hun werk kan verbeteren. Stap uit je comfortzone. De mensen die ik spreek die dat doen, ervaren dat ze daardoor nieuwe kennis op doen en een betere wetenschapper of professional worden.

Ik zou iedereen graag uitnodigen tot een reflectiemoment nemen om na te denken: wat betekent mijn werk of mijn studie aan deze universiteit voor mijn collega. En wat betekent mijn werk, direct of indirect, voor de maatschappij?

En dat hoeft niet meteen voor iedereen iets heel groots te zijn. Het gaat om het besef dat we onderdeel zijn van een grotere beweging. Dat we samen bouwen aan een universiteit die midden in de samenleving staat. Een universiteit waarin iedereen, op zijn of haar manier, maar vooral in gezamenlijkheid bijdraagt aan maatschappelijke impact. Dit kan ook als je fundamenteel onderzoek doet, of als je werkt in de ICT of in de bibliotheek. En meer gemeenschapszin. Het is veel prettiger om samen aan dit hogere doel te werken.

Maar met alleen inzichten en intenties worden we geen Engaged University. Als we echt willen dat iedereen kan bijdragen, dan moeten we als universiteit ook onze structuren daarop inrichten. Bijdragen kan op verschillende manieren – niet iedereen hoeft direct te participeren in open innovatienetwerken; ook fundamenteel onderzoek dat uiteindelijk leidt tot impact is zeer waardevol.

Veel van de mensen die zich inzetten voor maatschappelijke verbinding passen nu nog niet in het klassieke academische profiel. Naast dat ze publiceren bouwen ze ook bruggen, creëren netwerken, en maken impact. Dat vraagt om nieuwe routes naar hoogleraarschap, om andere vormen van waardering, en om een cultuur waarin samenwerking en maatschappelijke relevantie net zo belangrijk zijn als publicaties. Dit is een streven waar ik me de komende periode hard voor zal maken.

Dat is ook waar *One Connected EUR* over gaat: een universiteit waarin we flexibel en veerkrachtig zijn, waarin mensen zich gezien en gewaardeerd voelen, en waarin we actief ruimte maken voor nieuwe loopbanen en vormen van impact. Ook over de grenzen van faculteiten heen.

Ik noemde ze al eerder: de Erasmus Professors. Voor mij zijn zij rolmodellen van deze beweging in de praktijk. Zij laten zien hoe je transdisciplinair kunt samenwerken aan maatschappelijke opgaven. In teams waarin academische excellentie samengaat met betrokkenheid, samenwerking met maatschappelijke en economische partners, en interdisciplinariteit. Vanuit uiteenlopende vakgebieden, maar verbonden door gedeelde Erasmiaanse waarden.

Ik ben dan ook heel trots dat we – naast Eveline Crone, Moniek Buijzen, Jun Borrás en Frank van Oort – vandaag een vijfde Erasmus Professor mogen verwelkomen. En dat is Vincent Jaddoe; kinderarts en hoogleraar kindergeneeskunde–epidemiologie aan het Erasmus MC.

In zijn onderzoek Generation R komen onderzoekers uit meer dan twintig verschillende vakgebieden samen op het gebied van gezondheid van kinderen waardoor problemen eerder worden opgespoord en aangepakt. Een belangrijke bijdrage aan een gezondere en meer gelijke samenleving.

Vincent, in het volgende deel van het programma gaan we hier nog langer bij stilstaan, dan verwelkomen we je graag op het podium.

Want een podium bieden wil ik. En dat geldt niet alleen voor Vincent, maar ook voor de andere Erasmus Professors. Jullie zijn voor ons rolmodellen in de beweging naar een meer maatschappelijk betrokken universiteit. Maar ook een rolmodel voor het verbinden van de mensen binnen de universiteit. En naast jullie zijn er nog veel meer wetenschappers bij de Erasmus Universiteit Rotterdam die een bron van inspiratie kunnen zijn.

Want ieder kan podium pakken. Op z'n eigen manier. Zoals ik eerder aangaf, door nieuwsgierig te zijn. Door anderen vragen te stellen. En ook jezelf met grote regelmaat de vraag te stellen: wat betekent *mijn* werk voor de samenleving? EN hoe kan ik bijdragen aan of leren van het onderzoek van mijn collega's.

En als je daar een antwoord op hebt? Deel het. Laat het zien. Inspireer anderen.

Want de engaged universiteit van de toekomst bouwen we niet in stilte, maar in verbinding en dialoog.

Dank jullie wel.